

De steenuil in Vlaanderen

Door: Philippe Smets

De steenuil is in Vlaanderen geen rode lijstsoort; de soort is er ruim verspreid en komt in alle regio's voor. Wel verschillen de dichtheden sterk tussen gebieden. In de jaren zestig werd het aantal steenuilen in België op 4000 paren geschat (Lippens & Wille 1972). Midden de jaren zeventig sprak men reeds van zo'n 7300 paren, waarvan ongeveer 4300 in Vlaanderen (Devillers et al. 1988). Na de strenge winter van 1986 werd de populatie in Vlaanderen op nog slechts 2000 tot 3500 paar geschat (Anselin & Devos 1992). Nadien volgden vooral eerder zachte en sneeuwarme winters, zodat de populatie de kans kreeg zich te herstellen. Thans ramen we de populatieomvang op 6000 tot 10.000 broedparen. De brede marge is het gevolg van verschillende schattingsmethodes, wellicht ligt het werkelijke aantal eerder bij de aangegeven bovengrenzen.

steenuil

De hoogste dichtheden vinden we in Oost-Vlaanderen, de oostelijke helft van West-Vlaanderen en het Hageland (Vlaams-Brabant) tot de Fruitstreek (Limburg). Maar eigenlijk vindt men ze in gelijk welk landelijk biotoop met voldoende aanbod aan voedsel en broedgelegenheid (holtes in knotwilgen of oude schuren). Met nestkasten als alternatief is de steenuil gediend en vooral gemakkelijk geholpen. Het vergemakkelijkt ook het monitoren van de populatie.

Een aantal medewerkers van de Steenuilenwerkgroep van Natuurpunt neemt deel aan die monitoring en registreert informatie over het broedsucces in de door hen beheerde steenuilennestkasten. In totaal werd over 1064 nestkasten informatie bekomen. In die resultaten zien we intrigerende regionale verschillen in de reproductie: van gemiddeld 1,8 jongen per nest in Hamme, Oost-Vlaanderen (in de door graslanden gedomineerde alluviale vallei van de Durme) tot meer dan 3 jongen per nest in de Haspengouwse leemstreek (Limburg).

Op basis van gegevens over mortaliteit en overleving blijkt dat gemiddeld 2,2 jongen per paar per jaar nodig zijn om een populatie in stand te houden (Willems et al. 2004). Op sommige plaatsen blijven we daar onder en staat de populatie lokaal allicht flink onder druk. Een deel van de populatie slaagt er niet meer in om met succes jongen groot te brengen. De voornaamste bedreigingen hier zijn het gebrek aan of de vernietiging van broedlocaties, predatie en voedseltekort.

Literatuur

- Lippens L. & Wille N. 1972. Atlas des oiseaux de Belgique et d'Europe. Lannoo.
- Devillers P., Roggeman W., Tricot J., Del Mardol P., Kerwijn C., Jacob J.-P. & Anselin A. 1988. Atlas des oiseaux nicheurs de Belgique. Institut royal des Sciences naturelles de Belgique, Bruxelles.
- Anselin A. & Devos K. 1992. Populatieschattingen van broedvogels in Vlaanderen. Valvico Gent.
- Willems F., van Harxen R., Stroeken P. & Majoor F. 2004. Reproductie van de Steenuil in Nederland in de periode 1977-2003. Sovon-onderzoeksrapport 2004/04. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

